

Vergaderjaar 2016–2017

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 479

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 oktober 2016

Conform mijn toezegging in het Algemeen Overleg Veilige Publieke Taak van 1 juni 2016 (Kamerstuk 28 684, nr. 471) informeer ik u onderstaand over:

- De voortgang van de opzet van een voorziening voor veilig en integer bestuur, inclusief een verduidelijking van de verschillende verantwoordelijkheden ten aanzien van dit onderwerp binnen de gemeenten;
- Een verklaring voor het bovengemiddelde percentage slachtoffers van agressie en geweld onder werknemers met een publieke taak in Gelderland en Limburg;
- De vraag of er veiligheids-/risicoscans zijn die door gemeenten kunnen worden gebruikt dan wel kunnen worden ontwikkeld.

Over de evaluatie van het programma Veilige Publieke Taak – die ik uw Kamer eveneens heb toegezegd – informeer ik u volgend jaar, wanneer deze zijn beslag heeft gekregen.

Voorziening Veilig en integer bestuur

Politieke ambtsdragers vervullen een belangrijke rol in onze democratische rechtstaat. Om hun functie goed te kunnen uitoefenen is het van groot belang dat zij gemakkelijk benaderbaar zijn, het politieke debat vrij kunnen voeren en hun publieke taken zonder dwang kunnen uitoefenen. Indien zij hierin belemmerd worden of zich bij beslissingen laten beïnvloeden, is dat een belangrijk risico voor de integriteit, de kwaliteit en de continuïteit van het openbaar bestuur.

Er zijn de afgelopen jaren veel maatregelen in gang gezet om de veiligheid en integriteit van politieke ambtsdragers te verbeteren. Zoals ik u eerder heb aangegeven, ben ik voornemens deze aanpak door te zetten,

verder te versterken en te borgen¹. In dit kader heb ik in het Algemeen Overleg van 1 juni jl. uw Kamer toegezegd dat ik een verkenning zou uitvoeren naar de vormgeving van een voorziening voor veilig en integer bestuur.

Deze voorziening moet zorg gaan dragen voor het in samenhang en gezamenlijkheid aanbieden van kennis en instrumentarium op thema's als veiligheid (Veilige Publieke Taak), bestuurlijke integriteit en ondermijning om te komen tot een optimale ondersteuning van politieke ambtsdragers op deze thema's en hen handelingsperspectief te bieden. De voorziening zou voorts overzicht dienen te bieden over datgene wat al is ontwikkeld en eventuele hiaten in het instrumentarium in het hele spectrum van preventie tot nazorg moeten dichten. Tot slot zou de voorziening de gelegenheid moeten bieden tot het uitwisselen van ervaring en kennis en het leren van elkaar en zou er bijgedragen moeten worden aan een verduidelijking van de verantwoordelijkheden waar het proactief en reactief ingrijpen in veiligheids- en integriteitszaken betreft.

In juli jl. heb ik in dit kader een kwartiermaker aangesteld, aan wie ik de opdracht heb gegeven om in samenwerking met de beroeps- en belangenverenigingen van politieke ambtsdragers een advies op te stellen over de opzet van de voorgenomen voorziening voor ondersteuning van politieke ambtsdragers in relatie tot de thema's veiligheid, integriteit en ondermijning. Eind oktober ontvang ik het advies van de kwartiermaker en het projectteam. Dit advies betreft onder andere de positionering van de voorziening, het inhoudelijk takenpakket, de organisatie en governance, de wijze van betrokkenheid van stakeholders en de financiering. Op basis van dit advies zal ik voor het kerstreces een besluit nemen over de opzet van een dergelijke voorziening. Ik zal uw Kamer dan opnieuw informeren.

Slachtoffercijfers Gelderland en Limburg

Sinds 2013 wordt jaarlijks in opdracht van mijn ministerie de monitor Veilige Publieke Taak uitgevoerd. In de monitor van 2015 is voor het eerst gekeken naar het percentage slachtoffers van agressie en geweld onder werknemers met een publieke taak in de zogenaamde VPT-regio's. Daaruit blijkt dat de VPT-regio's Gelderland-Midden en Limburg relatief veel slachtoffers kennen in vergelijking met de andere VPT-regio's².

Bij navraag blijkt, dat vanuit de onderzoekers en de VPT-regio's zelf geen verklaring voor de geconstateerde verschillen kan worden gegeven. Daarbij zij opgemerkt dat de waargenomen verschillen statistisch weliswaar significant zijn, maar erg klein. Bovendien zijn deze cijfers in eerste instantie niet verzameld om VPT-regio's met elkaar te vergelijken, maar om bij herhaalde metingen de inspanningen van de VPT-regio's op hun effect te kunnen beoordelen.

Voor het einde van dit jaar worden de resultaten van de monitor Veilige Publieke Taak 2016 gepresenteerd. Ook dan zal weer specifiek gekeken worden naar het slachtofferschap binnen de verschillende VPT-regio's. Daarmee wordt een vergelijking met de cijfers van 2015 met betrekking tot de VPT-regio's mogelijk.

Veiligheids-/risicoscans

Het A+O fonds Gemeenten heeft acht checklists ontwikkeld die gebruikt kunnen worden om te toetsen of het beleid op het gebied van agressie en

¹ Kamerstuk 28 684, nr. 455

² Kamerstuk 28 684, nr. 460

veiligheid in het gebouw en de werkomgeving van de organisatie voldoet aan bepaalde criteria. Het gaat bijvoorbeeld om een Checklist en voorbeeldprotocol cameratoezicht en een Checklist Veiligheid gebouwen en omgeving. Deze middelen voor veilige werkplekken maken deel uit van de uitgebreide Arbocatalogus Agressie en geweld 2.0 die via de website van het A+O fonds beschikbaar is³.

Ook diverse private partijen bieden veiligheids- of risicoscans aan. Uit gesprekken die vanuit mijn ministerie met een aantal van deze bedrijven zijn gevoerd, blijkt dat zij een breed aanbod doen gericht op de werk- of privéomgeving van een specifieke bestuurder of ambtenaar, maar ook gericht op de beveiliging van een raadsvergadering of van andere bijeenkomsten binnen of buiten het gemeentehuis. Het gaat hier veelal om maatwerk op basis van risico-inventarisaties waar omgevingscans of scans van sociale media deel van uit maken. Zowel een aantal gemeenten als het Rijk maakt gebruik van de diensten van deze bureaus die een nuttige aanvulling kunnen zijn op de maatregelen die vanuit politie en justitie kunnen worden getroffen.

In samenwerking met het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CVV) wordt hieraan op korte termijn een nieuw instrument toegevoegd, waarmee een politieke ambtsdrager zelf zijn of haar eigen veiligheid kan vergroten. Het gaat daarbij om bewustwording ten aanzien van mogelijke risico's en tips aangaande preventieve veiligheidsmaatregelen, bijvoorbeeld in en om de woning, tijdens vervoer van en naar het werk en in het gebruik van social media.

Genoemde instrumenten zullen door of via de eerder genoemde voorziening voor veilig en integer bestuur worden aangeboden. Het is de eigen verantwoordelijkheid van gemeenten om hier wel of geen gebruik van te maken.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en mijn toezegging gestand te hebben gedaan.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk

³ www.aeno.nl